

Simone Weil och Emilia Fogelklou, feminism och etik

CATHARINA STENQVIST

Med detta nummer vill vi särskilt fästa uppmärksamheten på två hundraårsjubilarer. Det är den franska religionsfilosofen Simone Weil som föddes i Paris den 3 februari 1909. Hon avled i London den 24 augusti 1943. Och det är Emilia Fogelklou (1878-1972) som blev den första kvinnan i Sverige att avlägga teologie kandidatexamen 1909 i Uppsala. Men det är inte blott de hundra åren som förenar dessa intellektuella och samtidigt praxisorienterade kvinnor.

Emilia Fogelklou var den första som introducerade Simone Weil för en svensk publik i och med sin essä om Weil i boken *Helgon och häxor* 1952. Fogelklou var kväkare och hon skriver bl a följande om Simone Weil: ”Simone Weil har liv i en *annan* värld utan att slinka undan de förpliktelser och lidanden denna värld och tid ålägger henne.” Citatet säger något väsentligt om både Weil och Fogelklou. Det väsentliga är, som jag uppfattar dem, att andligt liv inte levs i världsfrånvändhet utan framförallt i den materiella världen med dess brister, tillkortakommanden och lidanden. Uppgiften är att bemöta människans utsatta situation med kärlek och den omtanke som ligger i handlingar.

Kate Larson har skrivit artikeln om Weil där hon lyfter fram Weils lite säregna begreppsvärld, särskilt begreppet *détachement*, som betyder ungefär avskiljande och avskildhet. Kate Larson betonar att innebörden som i en mening betecknar ett slags avstånd dock inte ska uppfattas som ett avståndstagande från andra människor och ett aktivt engagemang för det som händer i världen. Larson diskuterar begreppet och framhåller att det förekommer på olika nivåer hos Weil, t ex i hennes politiska och sociala tänkande, men också i hennes resonemang inspirerade av indisk filosofi.

Cecilia Nahnfeldt har skrivit artikeln om Emilia Fogelklou, och lyfter fram hur Fogelklou förenar en kristen livshållning med ett starkt samhällsengagemang. Nahnfeldt diskuterar viljans roll i Fogelklous tänkande och menar att Fogelklou ser viljan å ena sidan som ofri, å andra sidan som potentiellt fri. Nahnfeldt visar hur intensiva erfarenheter hos Fogelklou inte medför världsfrånvändhet utan uppfattas som en förutsättning för samhällsengagemang.

Weil och Fogelklou förenas i sin okonfessionella kristendom, det filosofiska perspektivet, djupsinnet och det sociala och politiska engagemanget. En central förenande faktor är deras omutlighet då det gäller kravet att leva och handla i enlighet med sin övertygelse.

Om okonventionell religiositet i ett feministiskt perspektiv skriver även religionsfilosofen Pamela Sue Anderson. Hennes artikel bygger på en engagerande föreläsning från våren 2009 då hon blev hedersdoktor vid Lunds universitet. Hon pläderar för en religionsfilosofi som en filosofi om vad som binder oss samman i en reflekterad praxis.

Den sista artikeln i häftet står Marc Boss för. Han diskuterar initierat Alisdair MacIntyre's arbeten om dygder, med inspiration från Aristoteles, i relation till det moderna samhällets moraliska och politiska problem. Liksom hos Weil och Fogelklou förenas alltså här etik och politik.